

Könyvtári Hírlevél

A Borsod-Abaúj-Zemplén
megyei könyvtárak tájékoztatója

III. évf. 3. szám

2005. november

Könyvtárakról könyvtáraknak

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár munkatársai a Hírlevél novemberi számának el készítésekor számos, a megye különböző részein található, kisebb-nagyobb könyvtárban "jártak". Valóságosan, máskor meg virtuálisan is azzal a szándékkal, hogy megtudakolják, hogyan élnek, dolgoznak, örülnek, vagy éppen nehézségekkel küzdenek, nem ritkán a puszta fennmaradásért.

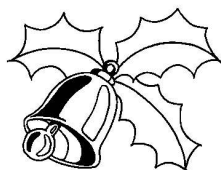
A megkérdezett könyvtárosok szívesen szolgáltak információkkal, szóban, írásban, lelkesedve vagy lehangoltan, de többnyire bizakodva.

Az sem véletlen, hogy megszólaltattuk a Fenntartót is, ezúttal egy örömteli esemény kapcsán. A jövőben szeretnénk más fenntartókat is szóra bírni, hiszen a könyvtárak léte, sorsa, s általuk a könyvtári ellátás helyzete nem kis mértékben a fenntartókkal való együttműködésen múlik.

A megyét járva gyakran tapasztaljuk, hogy a könyvtárosok hírekre szomjasak. Érdeklődnek a szakmai újdonságok felől, pozitív mintákat keresnek problémáik megoldására, de szívesen látják azt is, ha egyszer en csak megoszthatják sikereiket és kudarcaikat a szakmabeliekkel. A párbeszéd iránti igény sugallta a jelen szám tematikáját.

*

A KÖZKINCS pályázat eredményeként megyénkben számos program megvalósítására nyílik lehetőség. Jelentős azoknak a pályázatoknak a száma, melyek a kistélepusélen élők életviszonyait hivatottak javítani. Könyvtári szolgáltatások fogadására is alkalmas közösségi színtér kialakításához 26 település kapott támogatást. A könyvtári szolgáltatások fejlesztése érdekében 22 település együttműködési megállapodást kötött a Megyei Könyvtárral, melynek keretében a letéti ellátás kiterjesztésére kerülhet sor.

**MINDEN OLVASÓNKNAK, KOLLÉGÁNKNAK
BÉKÉS KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
ÉS
EREDMÉNYEKBEN GAZDAG,
BOLDOG ÚJ ESZETENDŐT KÍVÁNUNK!**

Mi újság a városi könyvtárakban?

A városi könyvtárak a könyvtári ellátórendszer fontos intézményei. Szerepüket, jelentőségüket megnöveli az a tény, hogy a kistélepülések könyvtárai közül egyre több veszíti el valódi szolgáltató képességét, vagy kényszerűséggel, a feltételek hiánya miatt bezárja kapuit. Az ellátási feladatokat szolgáltatóként, vagy közvetítőként olykor teljes egészében kénytelenek átvenni a kistérségekben található városi könyvtárak.

Vajon hogyan készültek fel az új feladatokra? Milyen színvonalon szolgálják saját településük lakosságát? Ezúttal a megye 8 városi könyvtárából kaptunk híreket. Ki részletes beszámolóval, ki egy-egy, a könyvtár működéséből felvillantott epizóddal enged bepillantást munkájába.

*

Hétköznapi ünnepnapok a felszólcai könyvtárban

Aki reggelente belép a felújított Bárczay-kastély igényesen berendezett termeibe, ahol közel 30 ezer dokumentum példás rendben és rendszerben várja a könyvtárhasználókat, azt mozgalmas kép fogadja. Délutánként jönnek a fájós lábú nyugdíjasok, elmondják az öregséggel járó bajaikat, nagybetűs szerelmes regényeket kérnek, aminek jó a vége, mert baj, bánat, szomorúság van elég a hétköznapiakban. Aztán csicseregve, mint egy verébhad, megérkezik egy óvodás csoport, mert nem lehet elég korán kezdeni a könyvvel, a mesével való ismerkedést. A gyerekek kikerekedett szemmel csodálkoznak ennyi könyv láttán, a látva felejtett kicsi szájak jelzik: itt, a könyvtárban még a mese is másként szól. Jövünk máskor is, mondogatják búcsúzásakor, és úgy is lesz, nem annyian, mint mondták, de nagytestvérrel, szülővel, nagyszülővel újra eljönnek. Olyankor csak ámulnak a kislányok: nem is tudtuk, hogy ilyen szép ez a könyvtár, és mennyi könyv! Mondta a gyerek és nem is hagyott békén addig... Az általános iskolásokat hozzák a tanárok, a kicsik a mese mellé kapnak egy kis "könyvtárhasználatot". Iskola után sokaknak nem

haza, hanem a könyvtárba vezet az útja, nem csoda, hiszen egy udvaron van a két épület. Gyereket jöttek - mondják, és már startolnak is az olvasóterembe. Nagy népszerűségnek örvend az Internet is, 8 gép áll a használók rendelkezésére. Internetes klub is működik, játszunk is egy kicsit, tanulunk is egy kicsit, megbeszéljük közben a világ folyását, de legfőképpen a fiúkat, no meg a lányokat. Amikor a könyvklub tizenéves tagjai egymást gyözködik saját olvasmányuk nagyszerűségéről, a könyvtáros elégedetten nyugtázza magában, hogy k már nem tartoznak a nem olvasók táborába. A Nagy Könyv játék keretében a könyvtáros újra bevetésre indul. Megkérdezzük kicsit-nagyot, ajánl, mesél, sztorizik a TV-ben hallottakról, a delikvens eleinte elzárkózik: csak ezt, csak ilyet szeretek - mondja, és nem hagyja magát könnyen meggyőzni. Legközelebb hozza fel, hogy mit hallott a rádióban egy bizonyos könyvről, kéri, el szeretné olvasni. A könyvtáros boldog; büszke a repertoárjára, az olvasó is boldog legújabb szerzeményével. A nagydiák szakirodalmat keres, könyvtárunknak nincs meg, de könyvtárközi kölcsönzéssel 2-3 nap alatt hozzájut.

Ezek a hétköznapiak; elégedett használók, olvasók. A könyvtáros is elégedett, neki is csillogtak azok a bogár szemek, neki szólt a csendes köszönet.

Gulyás Ágnes

*

Értékes kulturális programok Edelényben

Eseménydús félévet tudhat maga mögött az edelényi Városi Könyvtár. Januárban a Magyar Kultúra Napja alkalmából a Sajó-Bódva köze irodalmi hagyományai címmel nyílt kiállítás és hangzott el előadás. De kiállítással ünnepelték a József Attila centenáriumi és Ragályi Tamás író-politikus születésnapját is.

A több évtizedes hagyománynak megfelelően igényes programok jegyében telt a mezőgazdasági könyvhónap. A könyvtár vendégei voltak Buday Ferenc és Nagy Szabolcs borászok. Jáki Sándor és Teodóz atya Cs. Varga István Szellemi utazás Erdélyben és Csángóföldön című kötetének bemutatóján szerepeltek.

Kalász László emlékére és a Költészet Napja tiszteletére Fölemeli e tájat címmel szavalóversenyt rendeztek.

Májusban került sor a XIV. Edelényi Hétre érdekes helytörténeti előadásokkal és kiállítással a Borsodi Tájháznál. A sok igényes programon előadóként,

vendégként a megyében jól ismert, a kulturális életet meghatározó személyiségek fordultak meg a könyvtárban, mint Dr. Kovács Dániel ny. f. iskolai tanár, Serföz Simon költő, író és kiadóvezető.

A könyvtár a gyerekeknek is gazdag programokkal szolgált: játszóházzal, gyermekfoglalkozásokkal, kézműves táborral.

Az edelényiek a könyvtári szolgáltatások mellett a kultúráközvetítés sokszínűségével vonzották az olvasókat 2005 első felében is a könyvtárba.

*

Jubileumi ünnepek a mezőcsáti városi könyvtárban?

Januárban a Magyar Kultúra Napján ünnepeltük a városi könyvtárunk alapításának 50., a megyei könyvtárunk alapításának 55. évfordulóját. Erre az alkalomra megjelentettük az intézmények rövid történetét bemutató kiadványt. Nem volt könnyű elérni azokat a volt kollégákat, akik a fél évszázad alatt itt dolgoztak, de nagy örömeinkre sokan megtiszteltek bennünket azzal, hogy elfogadták meghívásunkat és velünk ünnepeltek, felidézve a régi közös emlékeket. Jelen volt Kiss László, Pásztor Károly, dr. Ölveli Gábor, Mitroné Kádár Éva, Gulyás Lászlóné és sokan mások. Sajnos a "régiek" közül már többen nem lehettek itt.

Akorábban járási hálózati-módszertani feladatokat is ellátó intézményünk munkája ma már városunkra korlátozódik, viszont megőrizte szerepét a kistérségben, ugyanis a 9 település legnagyobb állománnyal rendelkező könyvtára.

Több, mint 40 ezres gyűjtemény, benne 50 féle folyóirat áll a felnőttek és gyermek részlegben az olvasók rendelkezésére. Európai Unió különgyűjteménnyel is rendelkezünk. A helyismereti különgyűjteményünk anyaga kiterjed a volt járás területére. Az eMagyarország ponton korszerű informatikai eszközök várják az érdeklődőket, akik maximálisan kihasználják ezt a lehetőséget. Az EU vonalon keresztül azonnali tájékoztatást kaphatnak kérdéseikre telefonon.

2003-ban nyitottuk meg Kiss József költő és lapszerkesztő, Mezőcsát szülöttének emlékszobáját. Az eredeti bútorok, festmények, könyvek a költő dolgozószobájából, illetve könyvtárából

származnak, melyet unokája ajándékozott a városnak. Itt kapott helyet a könyvtár több évtizedes gyűjteményének munkájának eredményeként összegyűjtött irodalomtörténeti szempontból is gazdag anyag: verses kötetek, tanulmányok, az általa szerkesztett Hét című folyóirat példányai. A Petőfi Irodalmi Múzeummal való együttműködésünknek köszönhetően kéziratos másolatokkal gyarapodott a gyűjteményünk. Az emlékszoba iránt létrehozása óta folyamatosan, így az év első felében is igen nagy volt az érdeklődés.

Szolgáltatásainkkal az elmúlt hónapokban igen sokan éltek. Népszerű volt például az első felében a könyvtárközi kölcsönzés, a közhasznú információk szolgáltatása, és sokan kértek segítséget az informatikai eszközök könyvtári használatához is.

Részt veszünk az idén indult Nagy Könyv programban, a József Attila-év keretében pedig nagy sikerrel adóestet rendeztünk "Szólt az ember" címmel Jordán Tamás és Sebő Ferenc közreműködésével. A gyermekkönyvtárban rendszeresen tartunk gyerekfoglalkozásokat, játékos könyvtárhasználati órákat, kézműves foglalkozásokat, vetélkedőket.

Ez év augusztus elsejétől a Kiss József Közösségi Ház és Könyvtár a megalakult Általános Megyei Központ intézményegységeként működik. Az oktatási intézményekkel az évek során jó kapcsolat alakult ki, mely mostantól kezdve új alapokra helyeződött. Bízunk a további eredményes közös munkában, abban, hogy a könyvtár az eddigieknél is többet tehet majd az ifjúság olvasáskultúrájának fejlesztéséért.

Bánfalvi Béláné
mb. intézményegység vezető

Az írásban említett könyvtártörténeti kiadvány foglalkozik a mezőcsáti könyvtár és megyei hálózat 19. század végi, illetve 20. század eleji történetével. Bemutatja a mai könyvtárat és megyei hálózatot. Olvashatunk benne a Mezőcsát Kultúrájáért Alapítványról, az intézményben dolgozott egykori és jelenlegi munkatársokról. A kis kötetet színes fotók és a felhasznált irodalom jegyzéke egészíti ki.

*

Megyénk könyvtári múltja

Szakmai tanácskozás Borsod megye könyvtárosainak részvételével az ózdi Városi Könyvtárban

Könyvtárunk több olyan jeles évfordulót ünnepelt 2004-ben, melyek 2005. első félévi programjainkat is meghatározták:

120 éve jött létre az Ózdi Gyári Olvasó Egylet, azaz innen datálódik a közkönyvtári ellátás kezdete.

120 éve épült meg az Ózdi Gyári Tiszti Kaszinó épülete, mely több mint 100 évig adott otthont különféle könyvtári gyűjteményeknek.

80 éve adták át az Olvasó Egylet új székházát, mely évtizedekig szolgálta az ózdi könyvtárkultúrát.

20 éves fennállását ünnepelte ebben az évben, jelenlegi struktúrájában a Városi Könyvtár.

E kiemelkedő múltbeli történelmi évfordulók szolgáltak mottóul a **Megyénk könyvtári múltja** című szakmai tanácskozás megrendezéséhez ez év májusában, melyhez a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Kollégiuma nyújtott támogatást.

Nagy örömeinkre szolgált, hogy a megyénket és kistérségünket szép számban képviselő városi és kistérségi könyvtárosoknak egy olyan, egymás szakmai tapasztalataira épülő konferenciát rendezhettünk, amely mindannyiunk számára jelentős kérdéseket érintett: a könyvtári értékek megőrzésére, a könyvtártörténet-írás fontosságára fókuszáltuk a tanácskozás alap gondolatát.

A program nyitányaként a **20 év - 20 kép** című könyvtártörténelmi kiállítás megnyitóján vehettek részt a meghívott vendégek.

A témában elkötelezett és szaktekintélynek számító előadókat sikerült megnyernünk az ügynek.

Dr. Gerő Gyula, a könyvtári szakma doyenje, nyugalmazott főszerkesztő a rá jellemző egyszerűséggel részletes áttekintést adott hazánk könyvtári múltjáról **Könyvtári emlékek-könyvtári értékek** címmel.

Dr. Bényei Miklós, a Debreceni Egyetem docense a könyvtártörténet-írás fontosságáról, szerepéről és módszertanáról - **Közkönyvtárak az id sodrában** - tartott mindenki számára jól alkalmazható gyakorlati szempontokat is érintő előadást.

A tanácskozás második részében a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár igazgatója és a borsodi városi könyvtárak vezetői a multimédia segítségével ismertették meg a résztvevőket könyvtárunk megalakulásának történetével, a mai állapot

jellemzőivel.

Az elhangzott előadást az együttgondolkodás, a tapasztalatok kicserélése jellemezte. A hasonló térségben élő, de más-más múlttal rendelkező könyvtárak szakembereinek tapasztalatcseréje lehetett végtelenül aktuális, egyre sürgetőbb probléma megbeszélését: a könyvtárosoknak kötelességük a történetiség ápolása, a könyvtár illetékességébe tartozó területek-intézmények történetének ismerete, megőrzése éppen úgy, mint múltjuk feltárása, tárgyak és dokumentumok megőrzése az utókor számára, a minket követő generációk okulására.

Bánfalvi Lászlóné
igazgató

★

Új város megújuló könyvtára

Könyvtárkép Pálházaról

Pálháza dinamikus fejlődő nagyközség volt, és nagy örömeinkre 2005. július 1-től megkapta a városi címet. A térségi Művelődési Ház és Könyvtár a település központjában helyezkedik el, a tanulóifjúság számára ideális helyen. A 2000 óta működő könyvtár a helyiek és a környék kistérségein élő is rendszeresen felkeresik. A nyári hónapokban számos hazai turista is igénybe veszi szolgáltatásainkat. A tárgyi feltételeink az elmúlt időkben informatikai eszközökkel bővültek. Az SZT-IS-2/202/2001.sz pályázaton nyert hat db számítógép és a korszerű technikai eszközök az információk fogadásának, közvetítésének és cseréjének korszerű feltételeit alapozták meg. A könyvtár szolgáltatásait igénybevevők között óvodások, általános iskolai, közép iskolai tanulók, egyetemi, főiskolai hallgatók, pedagógusok, köztisztviselők, vállalkozók, nyugdíjasok egyaránt megtalálhatóak. Felneveltek és gyermekek a nyitvatartás ideje alatt, a felneveltek részleg virtuális olvasótermében térítésmentesen internetezhetnek /feltétel, hogy beiratkozott olvasó legyen/. Felneveltek olvasóink számára internetes tanfolyamot szerveztünk, ahol az érdeklődők az e-mail alapjait és a világhálón történő keresés fortélyait sajátították el. Jelenleg egy számítógép kezeli a tanfolyam zajlik, ezen is szép számmal vesznek részt. Könyvtárunkban a dokumentumok kölcsönzése jelenleg hagyományos módszerrel történik. A közeljövő terveinkben

szerepel a számítógépre történ felvitel. Az elmúlt id szakban a gyors technikai fejlődés eredményeként a könyvtári szolgáltatásunk arculata jelentősen megváltozott. A klasszikus könyvtárhasználat mellett egyre nagyobb az igény a gyors információk szerzésére, az elektronikus információkhoz kapcsolódó szolgáltatások igénybevételére. A könyvtárhasználat jelenleg olvasótermi dokumentumok helyben történ kutatásában, a folyóiratok olvasásában, a zene hallgatásában, ehhez tartozó kazetták, CD-k igénybevételében és kisebb részben a szépirodalmi művek, a versek, a lekturális irodalom kölcsönzésében nyilvánul meg.

A papír alapú dokumentumok kölcsönzése iránti érdeklődése nem szűnt meg, de egy kicsit háttérbe szorult. A jövőben ezen változtatni szeretnénk, mivel nagyon fontosnak tartjuk az olvasást, ezen belül is az igényes szépirodalom iránti érdeklődés felkeltését.

Ma a könyvtárhasználatban első helyen szerepel az internetezés, a világhálón történ szörfözés, az egyes oldalakról floppyra történ letöltés, a különböző témákhoz az irodalomkutatás és az elektronikus levelezés.

Az információszerzéshez szívesen veszik igénybe a könyvtárközi kölcsönzés számítógépes lehetőségeit is. Terveink között szerepel a kistérségi központ létrehozása - mozgókönyvtár - formájában, a környező települések ellátása. A Térségi Művelődési Ház és Könyvtár a Hegyközben központi szerepet lát el, például rendezvények, író-olvasó találkozók, költői estek, könyvbemutatók, könyvtári órák, szavalóversenyek és egyéb irodalmi műsorok szervezésével.

A rendszerváltás előtt Körzeti Könyvtárként működött intézményünk. Ezt a szerepét szeretnénk újra visszaállítani és még több fiókkönyvtárral bővíteni, hogy a térség lakóinak könyvtári ellátása közreműködésünkkel minél teljesebb legyen. Úgy érzem, ezzel lehetünk leginkább méltóak a városi ranghoz könyvtári területen.

Körmöndi Zoltánné könyvtáros

✱

Olvasótábor a putnoki könyvtárban

Ha 2005. első félévének legfontosabb helyi könyvtári eseményeit vesszük számba, feltétlenül az élre kívánkozni az olvasótábor.

József Attila élete és életműve volt a témája putnoki Péczeli József ÁMK Városi Könyvtára által szervezett olvasótábornak, mely július 11-től egy héten át fogadta a téma iránt érdeklődő általános iskolás gyerekeket.

A József Attila 100. születésnapjának tiszteletére összeállított programok egymásra épültek és rendkívül sokrétűek voltak, mivel a táborban valamennyi általános iskolai korosztály képviseltette magát. A könyvtárosok precízen kidolgozott forgatókönyvet állítottak össze a hét minden napjára, gondosan ügyelve arra, hogy mind a kicsik, mind pedig a nagyobbak életkorának megfelelően a kínálat.

A tábori hét könyvtárbeutatóval, beiratkozással, az olvasónaplók kiosztásával, irodalmi vetélkedéssel és kutatómunkával kezdődött, és ebben a szellemben folytatódott a többi napon is. Nagyon komolyan vették a gyerekek a versíró és versmondó versenyt, és gyönyörű illusztrációkat készítettek az "Altató" című vershez. A jegyzetelés, a referátumkészítés, az anagrammák megfejtése, de a szellemi vetélkedés sokrétű sége sem okozott gondot a 16 fős kis társaságnak az olvasótábori hét folyamán.

A programokban természetesen a könnyebb műfaj is képviseltette magát. Volt aszfaltrajzverseny, activity, mese-puzzle, spárgakép-készítés, sűgős játék, és számtalan egyéb olyan "huncutság", amelyeket a tábor résztvevői széles jókedvvel fogadtak. A hét egyik napja a sport és a természet jegyében telt, amikor különféle szabadterei ügyességi vetélkedésben mérhették össze az erejüket a gyerekek.

A Péczeli ÁMK vezetése megannyi kelléket biztosított a tábori tervek megvalósításához, beleértve ebbe a nyertesek és díjazottak ajándékait is. Mindent összevetve és a humort sem mellőzve kijelenthetjük, hogy az olvasótábor sikere "elkerülhetetlen" volt. **A putnoki gyerekek ezzel egy újabb sikeres rendezvény részesei lehettek. Reméljük, az olvasási kedv is a nyomában jár majd.** (A putnoki városi könyvtár ezzel egy újabb remek rendezvényt tudhat a magáénak.)

A putnoki városi könyvtár vezet je

✱

Híradás és kedvcsináló Sátoraljaújhelyr 1

Augusztus: Fesztiválok hónapja

Rendhagyó módon nem könyvtári eseményről szeretnénk beszámolni, hanem kedvet kívánunk ébreszteni az idején sikeres rendezvények nyomán az elkövetkező programokhoz, egy zempléni látogatáshoz.

Ez évben augusztus 12. és 19. között 14. alkalommal került megrendezésre a Zempléni Fesztivál. E rangos művészeti esemény néhány rendezvényének Sátoraljaújhely adott otthont.

A barokk stílusban épült Városháza dísztermében stílszerűen megrendezett barokk kávéuzsonna és barokk lakoma közönségét az Allegro Művészeti és Kulturális Társulat szórakoztatta.

Ezeregyév címmel a magyar történelem eseményeit táncolták el az Experidance Táncszínház tagjai.

A Református templomban Nagy László Adrián orgona és Zsemlye Sándor szaxofon koncertjét élvezhették az érdeklődők, melynek címe találóan "Saxorgan" volt.

Pege Aladár Quartettjének a Zempléni Európa Házban tapsolhatott a közönség.

Még véget sem ért a Zempléni Fesztivál, megkezdődött a XVII. "Zemplén" Nemzetközi Néptáncfesztivál. Hét ország táncosait látta vendégül a város és természetesen a helyi együttesek is színpadra léptek.

A Városi Könyvtár ez idő alatt Juhász Attila egyetemi hallgató grafika- és kispasztika kiállításával kedveskedett a látogatóknak.

Mindkét program jól sikerült, népes közönséget vonzott. A rendezvények látogatói megismerkedhettek városunkkal és kirándulásokat tehettek a festői szépségű Zemplénbe. Bízunk benne, hogy kellemesen töltötték itt idejüket, és jövőre visszatérnek.

Minden könyvtáros kollégának ajánljuk figyelmébe. A jövő évi programotok tervezésénél gondolatok erre a lehetőségre is!

Az újhelyi könyvtárosok

★

“Hass, alkoss, gyarapíts! ...”

Szubjektív beszámoló a tiszaujvárosi Derkovits Gyula Művelődési Központ és Városi Könyvtár első félévi munkájáról

Bizonyára kissé patetikus hangzik a címbéli Kölcsey-idézet, mégis ez jutott eszembe, amikor leültem a számítógép elé megírni ezt a kis összefoglalót könyvtárunk első félévi munkájáról. Tudtuk már tavaly ősszel is, hogy a 2005. évi tendenciákra tesz bennünket: a várható feladatok komoly szervezést, tervezést igényelnek.

Tevékenységünk néhány jellemző statisztikai adatának ismertetése után szeretném röviden bemutatni, mi minden történt könyvtárunkban ebben az évben.

Könyvtárhasználat, dokumentumforgalom, szolgáltatások

A Városi Könyvtár 2005. első félévében is természetesen sokszínű szolgáltatásokkal, igényes könyvtári rendezvényekkel várta olvasóit.

Az első félévben 2 667 olvasó iratkozott be könyvtárunkba. Ennek 57%-a tiszaujvárosi lakos, 43% egyéb település lakója. 14 éven aluli gyermekolvasóink száma 642 fő.

Az első félévben 17 215 fő használta személyesen a könyvtárat, e mellett 5 876 fő távhasználót regisztráltunk. Ezenkívül különféle saját és fogadott rendezvényeken 8 529 fő kereste fel intézményünket. A kölcsönzések száma 10 028 volt. 36 273 db dokumentumot kölcsönöztünk ki. 1 764 referenzkérdést válaszoltunk meg, és 11 db irodalomkutatás készült.

Könyvtárközi kölcsönzés keretében 171 hozzánk érkező kérést teljesítettünk, ill. 194 esetben kértünk mi más könyvtáraktól különféle dokumentumokat.

Naponta átlagosan 138 olvasó keres fel bennünket, a kölcsönző olvasók száma napi 80 fő.

2003 óta könyvtárunk már csak 1 fiókkönyvtárat üzemeltethet.

Ez a kis írás terjedelmi okokból nem teszi lehetővé, hogy könyvtári szolgáltatásainkat (kb. 30 féle) részletesen elemezzem, így az ezévi újdonságokat említmem csak meg: bővítettük a kölcsönözhető folyóiratok körét;

márciustól ingyenes EU-(telefon)vonalat üzemeltetünk az Európai Információs Szolgálatunk keretében; eMagyarország Pontként a kedvezményes Internet hozzáférés mellett biztosítjuk a hálózathoz kapcsolódó speciális lehetőségeket; Internet tanfolyamot szerveztünk 55 év felettiek számára;

különbféle el fizetéses, vagy könyvtárunk számára ingyenes, jelszóval védett on-line adatbázisokhoz, archívumokhoz való hozzáférést biztosítunk olvasóink számára stb.

A könyvtár forrásainak kiegészítésére 7 pályázatot nyújtott be az els félévben. Eddig 1 millió Ft-ot kaptunk a már elbírált 3 sikeres pályázat nyomán.

Gy jteményszervezés, feltárás

Könyvtárunk dokumentum-gyarápítási kondícióiban is jelent s változás történt a korábbi évekhez viszonyítva, mivel a fenntartó Önkormányzat 160%-kal megemelte dokumentum-beszerzési keretünket. A 2,3 millió Ft 6 millió Ft-ra emelésével régi kérésünknek tett eleget, így ez az összeg pályázati és egyéb forrásokkal kiegészítve már megfelel városi könyvtári szint gyarápítást tesz lehetővé. Könyvtárunkban a feltárás és valamennyi könyvtári munkafolyamat az ALEPH integrált könyvtári rendszerben történik.

A könyvtár állománya 101 436 db dokumentum 49 752 652,- Ft leltári értékben.

2005. els félévi gyarápodás 827 db dokumentum 3 008 224,- Ft leltári értékben. A beszerzéseknél átlagosan 9,3% kiadói és egyéb kedvezményt tudunk elérni.

131 féle id szak kiadványra fizettünk el , ebb l 15 két példányban jár.

Bekapcsolódtunk a MATARKA folyóirat-adatbázis építésébe is.

Az EBSCO adatbázis könyvtárunkban is elérhető. Folyamatosan építjük könyvtárunk honlapját (<http://www.tujvmkvk.hu>) és saját építési helytörténeti adatbázisainkat.

Állományrevízió

Az els félév legátfogóbb, legnehezebb, gondos, minden részletre kiterjedő el készítség, tervezést igénylő szakmai feladata a teljeskörű id szak leltár elvégzése volt. A könyvtár teljes nyitva tartás, az összes szolgáltatás biztosítása mellett tett eleget ennek a kötelezettségének. A százezer dokumentumot meghaladó gy jtemény leltározása nagy kitartást, fokozott koncentrációt igényelt a munkatársaktól. A revízió és a szolgáltatások összehangolását, a könyvtárosok munkaidejének beosztását sikerült úgy megoldanunk, hogy az olvasók a lehető legkevesebbet érzékeljenek a munkálatokból. A leltározási ütemtervet betartva június 30-ára a teljes könyvtári és helytörténeti gy jtemény állományellen rzését befejeztük. Az

elzetes (bal)jósolatokat megcáfolta a leltár eredménye: a keletkezett hiány mindössze a megengedhető hiány (káló)összegének 21%-a.

Könyvtári rendezvények

Könyvtárunk nemcsak könyvtári szolgáltató intézményként, információs központként, hanem Tiszaújváros kulturális életének egyik központjaként is tevékenykedik. Ezen tevékenység igen széleskörű. Ebben a félévben rendezvényszervező tevékenységünket meghatározta A Nagy Könyv játék és a József Attila emlékév. Ez utóbbi különösen, hiszen könyvtárunk felelt a tiszaujvárosi rendezvénysorozatért. Ezenkívül az Ünnepi Könyvhét megrendezése városunkban hagyományosan a könyvtár feladata. Külön öröm volt intézményünknek, hogy a feladatokhoz most forrást is biztosított az Önkormányzat.

A József Attila Emlékév rendezvényei:

Jordán Tamás és Huzella Péter József Attila-estje
Gyermekek számára kiírt rajz- és versírói pályázat
"Tiszta szívvel" zenés irodalmi m sor gyerekeknek
József Attila Emlékiállítás a könyvtár aulájában
Az Ünnepi Könyvhét rendezvényei:

Városi Könyvvásár

Közönségtalálkozó, dedikálás: Schäffer Erzsébet
Pulitzer-díjas újságíró, Petcz András, Gyárfás
Endre, Ficsku Pál, Keresztury Tibor, Hajdu Imre.

Egyéb rendezvények:

Évek óta tartó siker dr. Reisinger János el adássorozata.

A Magyar Kultúra Napja alkalmából Bács Ferenc színművész pódiumm során vehettek részt az érdeklődők, ill. az Örök Biblia c. festménykiállítást tekinthették meg. Támogatjuk a szárnypróbálgató fiatal művészeket is, így került sor az ifjú tiszaujvárosi festőművész, Molnár Tamás János "Kezdetek" c. kiállítására is. Az aradi Irodalmi Jelen c. lap szerkesztőjének látunk vendégül, ill. a Nők Lapja alkotógárdájának és Hofi Ildikó találkozott az olvasókkal. Szakmai Napot szerveztünk a környező kistérségek könyvtárosai számára. EU-filmnapot tartottunk. Vendégünk volt a Szépírók Társaságának több tagja. Bekapcsolódtunk az Internet Fesztivál rendezvénysorozatába.

A Gyermekkönyvtár havonta Családi Játsházát szervező hagyományos könyvtári gyermekfoglalkozásokon, vetélkedőkön kívül. Ebben az évben a könyvtár részt vesz A Nagy Könyv játékban. Ehhez kapcsolódtunk többek között a nyári napközis olvasótáborunkkal, mely a "Könyvek,

mesék, kalandok" címet kapta. A tábor vendége Fecske Csaba volt. Megrendeztük a Nagymamák mesemondó délutánját. A Városi Gyermeknap szabadtéri programjai közül könyvtárunk munkatársai a Játszóházat tartották.

Ezenkívül a könyvtárban számos civil szervezet, klub működik, amelyekkel együttműködési szerződéseket kötöttünk.

Állandó klubjaink (Kaffka Margit Pedagógus Nyugdíjas Klub, Pozitív Gondolkodásúak Klubja, Ezokör). A TSC Természetjáró Szakosztály téli foglalkozásain: ismeretterjesztő előadásokon, vetítéseken, élménybeszámolókon bárki részt vehet. Könyvtárunkban nyelviskola működik, és különféle, a munkaügyi központ által indított tanfolyamnak is helyet adunk együttműködés keretében.

Ha röviden értékelni szeretném az idei esztendő eddigi eredményeit, néhány nagyon fontos dolgot szeretnék kiemelni: a munkatársaim lelkes, odaadó munkája, szakmaszeretete, a jó, alkotó munkahelyi légkör feltétlenül szükségesek voltak a fent leírtak megvalósulásához.

Tompáné Mészáros Hedvig
ált. igh., a Városi Könyvtár vezetője

A fenntartóké a szó...

Talákoztunk boldog könyvtár-fenntartóval is...

Beszélgetés Soltész Kálmánnal, Kondó község polgármesterével a települési könyvtár átadása alkalmából

Kondó kisközség B.-A.-Z. megyében, Sajószentpéter és Kazincbarcika között a Tardonai-dombság területén. Lakóinak száma 665 fő. A források először a 13. században említik a nevet, mint a borsodi vár tartozékát, várjobbágyok birtokát. Egy századdal később ismét felbukkan a neve többféle változatban is pápai tized-lajstromokban. A török hódítás idején a térség többi településéhez hasonlóan, hódoltsági terület lévén elnéptelenedett, és hosszú időnként kellett eltelnie, míg újra errefelé kapott, benépesült, megerődött. A falu mindenkor történetéből kitűnik a helyiek kultúra iránti vonzalma. A források szerint a két világháború között például a református általános

iskola tanítói fontos szerepet játszottak az iskolán kívüli népművelésben, a népi hagyományok ápolásában is.

Az olvasási és könyvkultúra ápolásának szándéka inspirálta a közelmúltban megnyílt új könyvtár létrehozását is.

Az avatásra 2005. július 23-án került sor, ahol az ünnepi beszédet dr. Faragó Péter, a terület országgyűlési képviselője, és Soltész Kálmán polgármester tartotta. A mostanában ritkaságszámba menő alkalomból a Polgármester Asszonyt kérdeztük az új könyvtár küldetéséről.

- Sok próbálkozás, kitartó kísérletezés vezetett meg a sikert. Természetesen az is, hogy a szép könyvtári hagyományokkal rendelkező településen gyakorlatilag a 90-es évek elejétől folyamatosan hányatott volt a könyvtár sorsa... Egyre-másra "kiszorult" korábbi helyeire, újabb és újabb, - egyébként alkalmatlan helyiségekbe "kényszerült". Tavaly megtörtént a pozitív fordulat: az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség által meghirdetett (NORDA) pályázaton 4,3 milliót nyertünk, amit több, mint 1,5 millió saját erővel egészítettünk ki. Így lett a korábbi magtárból, illetve a szertárból a képviselő-testület támogatásával és a pályázat segítségével könyvtár. A teljeskörűen felújított, átalakított épület méltó otthona lett a könyveknek. Az állományt jelenleg több, mint 5000 kötet alkotja. Öröndetes, hogy magánszemélyek adományaiból is mintegy 700 kötettel gyarapodott a könyvtár.

Igaz, a berendezésre a pályázati pénzből nemigen futotta, és a számítástechnika könyvtári fejlesztéséhez is további források szükségesek. De vannak terveink, így elsősorban minden kínáló pályázati lehetőséget szeretnénk kihasználni. Reméljük, hogy a nem túl távoli jövőben sikerül majd kialakítani a könyvtárban a település információs központját, amely természetesen a korszerű könyvtári szolgáltatásokat is képes biztosítani a lakosság számára.

- Fenntartóként milyennek látja a kistelepülési könyvtárak jelenlegi és jövőbeni esélyeit?

- Szintén be kell vallanom, hogy nem érzem könnyűnek a könyvtárak helyzetét. Sikert csak sok kitartással, nagyon erős akarással lehet elérni. Sajnos, vannak olyan települések is a térségben, ahol a legjobb szándék sem tudott eddig eredményt elérni. Persze tisztában kell lenni azzal is, hogy a könyvtár nagyon fontos szerepet képes játszani a kultúrákövetítésben, egy-egy település szellemi (és távlatokban anyagi!) felemelkedésében.

Természetesen el bb alkalmassá kell tenni ennek a szerepnek a betöltésére. A kisteleplési könyvtár legyen közösségi színtér, ahol a kevésbé tehet sek is elérhetik a korszer ismereteket, információkat. Tisztában vagyok vele, hogy nem könny ilyen könyvtárat biztosítani manapság, f leg nem vidéken, az apró falvakban. Figyelem, tör dés, olykor sok kompromisszum és természetesen küls segítség is szükséges amellet, hogy a nagyon szerény bels forrásokat is mozgósítani kell.

Mi nagyon büszkék vagyunk a könyvtárunkra. Nemcsak az önkormányzati vezet k és a képvisel testület tagjai, hanem a falu minden lakója. Sok mindent elárul, hogy a megnyitóra virágokat hoztak, segítettek a parképítésben... Mindebb l sok energiát lehet meríteni.

Környey Lászlóné dr.

M hely

A Borsodi Digitális Könyvtár születése

"Abauj Torna vármegyének és Kassa városának hazánk történelmében oly kiváló szerep jutott és levéltáraik oly gazdagok, hogy az ezekben rzött nagybecs politikai-, m vel dés- és családtörténeti adatok feldolgozása és közlése nemcsak e vármegye és város fiát, hanem a történelemnek minden barátját is érdekelhetni fogja."

(A Történelmi közlemények Abauj-Torna vármegye és Kassa múltjából. El fizetési felhívás! 1910. február 10.)

A megyei könyvtárak változó módon és eredménnyel, de valamennyien megkezdték az állományukban fellelhet m vek digitalizálásának el készülleteit 2001-2002 táján. Ehhez az NKA Könyvtári Kollégiuma biztosított fedezetet.

A digitalizálási eszközök beszerzésével párhuzamosan digitalizálási tervek születtek, s több esetben a könyvtárak által digitalizált dokumentumok kerültek az intézmények honlapjára. Hasonló utat járt be a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár, bár a digitalizáláshoz szükséges eszközök részbeni beszerzésén túl csak eseti és közvetlen olvasói igényt kielégít digitalizálásról

beszélhettünk.

Jelent sebb vállalkozása az intézménynek a gy jteményében lév régi képeslapok digitalizálása volt, mely saját er b l készült, majd ezt követte a Miskolci kirakat cím munka, mely már a GDL-lel (General Document Line Iratkezel és Ügyvitelfejleszt Részvénytársaság) közös projekt eredményeként jött létre 2004-ben.

El zmények

2004-ben a Nemzeti Kulturális Alapprogram pályázatot írt ki digitális tartalmak el állítására.

Intézményünk megállapodást kötött a kassai Jana Bocatia Könyvtárral, mely szerint a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár pályázatot nyújt be "Történeti anyag digitalizálása" címen, s munkálataiba bevonja a partner könyvtárat is.

Nem véletlen, hogy együttm köd partnernek a kassai könyvtárat választottuk. Több évtizedes szakmai kapcsolatunk mellett ennek mélyebbr l erednek a gyökerei. A közös történelmi múlt, a több évszázados szellemi kapcsolat volt az alapja a közös munkának.

A digitalizálásra szánt m vek kiválasztása közös gondolkodás eredménye volt.

Azt mindkét fél tapasztalatai alátámasztották, hogy a történeti anyag iránti érdekl dés mindkét országban folyamatosan jelentkezik. Kiemelt korszaknak az elmúlt évszázad els három évtizede tekinthet , az ebben a korszakban megjelent m vek iránt fokozott az érdekl dés. Ezek a m vek állandó szerepl i a könyvtárközi kéréseknek, történetiségük okán ugyanakkor pótolhatatlanok.

A m vek kiválasztásában szempont volt, hogy lehet leg olyan m vek kerüljenek digitalizálásra els körben, melyek csak az egyik, vagy csak a másik partnerkönyvtárban lelhet k fel, illetve romló fizikai állapotuk miatt a hozzáférésük korlátozott.

Ismeretes, hogy könyvtárközi kölcsönzésben nem szívesen utaztatjuk a szinte pótolhatatlan m veket, hozzáférésüket azonban a történeti kutatás érdekében biztosítani kell.

Tervünk az volt, hogy a digitalizált m veket kép formájában tesszük hozzáférhet vé, analitikusan feltárjuk, a keresés megkönnyítése érdekében tárgyszavazzuk, s a tárgyszavakat szlovák és magyar nyelven is elérhet vé tesszük. Munkánk eredményét CD-ROM-on, majd Interneten is elérhet vé kívántuk tenni.

Pályázatunkban a "Történeti közlemények Abauj-Torna vármegye és Kassa múltjából" cím periodika

1910 - 1918 között megjelent, a Megyei Könyvtárban hozzáférhet számainak digitalizálását céloztuk meg, mivel Szlovákiában, illetve Kassán folyamatos az érdeklődés irántuk.

A munka folytatásának reményében felvázoltuk további elképzeléseinket is, de azzal a kitételrel, hogy ennek fedezete még nem ismeretes.

Így további 8 dokumentumot választottunk ki a kassai és a miskolci könyvtár állományából, melyek digitalizálása állományvédelmi szempontból is indokolt, de a dokumentum helytörténeti vonatkozása, a szerző személye vagy a nyomda jelentősége alátámasztja a digitalizálását.

Ebben a munkában segítségünkre volt az a korábban, 2002-ben készült digitalizálási terv, mely I. részében konkrét munkákat is felsorolva fogalmazta meg a könyvtár elképzeléseit.

A kiválasztott dokumentumok:

1. *Abauj-Torna vármegye/ szerk. Molnár Endre. Budapest, 1935. (Magyar városok és vármegyék monográfiája)*

2. *Borsod vármegye: Borsod, Gömör és Kishont K. E.E. vármegyék / szerk. Csikvári Antal. Budapest, 1939. (Vármegyei szociográfiák)*

3. *Borsod vármegye története a legrégebbi időktől a jelenkorig / Borovszky Samu. Budapest, 1909. I. köt. A vármegye általános története az Szatmári békéig.*

4. *Borsod-Abauj-Zemplén megye történeti helységnévtára 1870-1983 / összeáll. H. Gy. István, Seresné Szeg. fi. Anna, Tóth Péter. Miskolc, 1983. (Borsod-Abauj-Zemplén megyei levéltári füzetek; 16-18.)*

5. *Kassai kalauz : cím-naptár 1892-ik szök. évre. Kassa, 1892.*

6. *L. cse története / írta Demkó Kálmán. L. cse, 1897. I. köt. Jog-, m. és m. vel. déstörténeti rész.*

7. *Szabad Királyi Kassa városának történelmi évkönyve / írta Tutkó József. Kassa, 1861.*

8. *A volt M. Kir. Kassai 5. Honvéd-huszárezred története 1868-tól 1918-ig. Budapest, 1835.*

A felsorolt munkák két kiadvány csak Kassán található meg: egyik a **Kassai Kalauz: cím-naptár**, a másik a **Szabad Királyi Kassa városának történelmi évkönyve**.

A digitalizált dokumentumok köre a tervezettől eltérően alakult. Ebben szerepet játszott az, hogy az intézmény kapcsolatba került a GDL-lel, melynek munkatársai felajánlották segítségüket. Az

munkájuk nyomán a tervezettnél több dokumentum készült el, s a használat szempontjából is eljuttottunk, mint eredetileg terveztük. A munkák teljes szövegkeresése biztosított, mely talán eredményesebbé teheti a használatot, mintha eredeti elképzelésünk valósul meg.

A Történelmi közlemények Abauj-Torna vármegye és Kassa múltjából című periodika digitális változata segítségével lehet a történeti vármegye, Kassa, valamint az ezen a területen élt családok történetének kutatásában. E munka mellett elkészült a következő munkák digitalizált változata is:

- Borsod vármegye története / Borovszky Samu. Budapest, 1909.

Az első kötet: A vármegye általános története az időkortól a szatmári békéig címmel jelent meg. A szerző 1901-ben kapott megbízatást Borsod vármegye törvényhatóságától egy két kötetes vármegye történeti munka elkészítésére. Mind a megyetörténeti, mind a települési és családtörténeti kutatás számára is nélkülözhetetlen dokumentum.

- Szabad Királyi Kassa városának történelmi évkönyve / Tutkó József. Kassa, 1861.

- Kassai Kalauz: cím-naptár 1892-ik szök. évre. Kassa, 1892.

- Várad Regestrum / értelmezi Kandra Kabos. Budapest, 1898. A Szent István Társulat által kiadott munkát Kandra Kabos "b. bájos történeti kútf."-ként jellemzi. A tudomásunk szerint a megyében egyetlen példányban fellelhető iránt nem csak a megyében mutatkozik érdeklődés.

- Miskolci kirakat

- Az Észak-Magyarország című napilap 1956-1960 közötti évfolyamai.

E két utóbbi dokumentum hozzáférése korlátozott, miután még szerzői jogi oltalom alatt áll, ezért csak a Megyei Könyvtárban, illetve dedikált hálózaton tehetjük hozzáférhetővé.

Az elkészült munkák közül mindössze három költségeit fedezte a Nemzeti Kulturális Alapprogramtól nyert támogatás. A többi munka a GDL felajánlásának köszönhetően készült el.

A dokumentumok feldolgozásának részleteiről, az elkészült munka használhatóságáról a közös projekt résztvevői, a kassai Könyvtár munkatársa, Stefan Kolivosko, valamint a GDL képviselőjében Magyar Gábor tartottak tájékoztatót azon a fórumon, amelyen bemutattuk a szakmabelieknek a Borsodi Digitális Könyvtárat. E helyt is szeretnénk köszönetet mondani a GDL munkatársainak és személy szerint

Magyar Gábornak a Borsodi Digitális Könyvtár alapjainak megteremtésében végzett munkájukért.

Bízunk abban, hogy ez a reményeink szerint folyamatosan gazdagodó gyűjtemény hasznára válik mindenkinek, aki érdeklődik a megye történelme, jelene és jövője iránt.

Szeretnénk, ha a szerzői jogvédelem alatt álló munkák rövidesen hozzáférhetővé válnának egy dedikált hálózaton keresztül a megye valamennyi könyvtára számára, és segítenék az ott folyó kutató- és tájékoztató munkát. Bízunk abban is, hogy nyilvánvaló a törekvésünk: a könyvtárak tevékenyen járuljanak hozzá a megye értékeinek gyarapodásához. Valljuk a Történelmi közlemények nyitó számának elszavában Dr. Békefi Remig egyetemi tanár, az MTA rendes tagjának gondolatait:

"... a magyar nemzet politikai, szellemi és gazdasági erejének gyarapítása végett erőt s vidéki központokra, tudományosan művelt, anyagilag gazdag és a történelmi múlt eszméiből táplálkozó városokra van szükségünk."

Venyigéné Makrányi Margit
igazgató

Példa-képek

Megyaszói történet

A legutolsó - általunk ismert - adat szerint 27 hivatalosan bejegyzett olvasókör működik az országban. Többségük a Dél-Alföldön található. Sokuk sorsa bizonytalan, mert a működéséhez szükséges források ugyancsak szerényen csordogálnak, olykor el is apadnak. Igaz, akadnak olyanok is, amelyeket életben tart a vidék kulturális örökségének megbecsülése, a falvakban élő közösséggé formálásának szándéka. Az egyik, országosan is elismert olvasókör éppen megyénkben, Megyaszó községben működik.

A Hankó Zoltán Olvasókör 17 évvel ezelőtt Szegedi Miklósné Erzsike, a helyi könyvtáros kezdeményezésére jött létre, azóta is irányítja a közösség munkáját. Szeptember 17-e a kör "születésnapja", 1987-ben ekkor alakult meg hivatalosan a községi könyvtár 15-20 fős nyitólvasójának részvételével. Az eltelt közel két évtized alatt a taglétszám 50-60 fősre emelkedett, de ide

számítható a sok-sok szimpatizáns is, akik eljárnak a kulturális eseményekre, melyeket az olvasókör szervez. Időközben a profil is jelentősen kibővült. Jószerivel mindennel foglalkoznak, ami érdeklődik a helybelieket. Az irodalmi, zenei, művészeti rendezvényekhez egy sor praktikus jellegű program is társult. Jog, történelem, társadalmi és gazdasági, valamint gazdálkodási ismeretek - felsorolni is nehéz lenne az előadásokat, kiállításokat, amiket az évek során rendeztek. A hagyományrész a kezdetektől fontos motiváló. Ennek megfelelően zajlott pl. a Népfelnevelési Iskola 6 évfolyamos programja, és ennek jegyében született és gazdagodik folyamatosan a helytörténeti gyűjtemény is. Az időközben sok kiváló tudóssal, művésszel találkozhattak az itt élők, a chicagói egyetem professzorától kezdve a gyakorlati szakembereken keresztül a Tokaji Íróklubban résztvevő írókig.

Persze, ennek a körnek a munkája sem volt mindig zökkenőmentes. Beszélgetett például a mozgásterét, amikor 8 évvel ezelőtt egy padlástérbe kényszerült a könyvtár. Szerencsére azonban mára már a pozitív megoldásról adhatunk számot. A községi önkormányzatnak és a tagságnak köszönhetően 2/3-1/3 költségvállalással megvásároltak egy épületet, ahol Községi Ház alakították ki. Itt kaptak helyet a kör programjai, és ide álmodták a könyvtárat is, ami remélhetőleg a nem távoli jövőben megvalósul. A tagság rendkívül nyitott, sok barátjuk akad ország-szerte, az idén nyáron például a balmazújvárosiak meghívására arató fesztiválon vettek részt.

A könyvtáros Szegedi Miklósné azonban már újabb feladatokon töri a fejét. A sokszínű kulturális arculat megőrzése mellett szeretné erősíteni a klasszikus Veres Péter-i Olvasóköri hagyományokat az olvasáskultúra népszerűsítésével. Mindezt látva hallva aligha csodálkozhatunk, hogy tavaly a Magyar Kultúra Napján különleges megbecsülésben lehetett része: ünnepélyes keretek között a kultúra "lovagjává" avatták Budapesten a KKDSZ szerencsi alapszervezete, az Olvasókörök Szövetsége és Megyaszó Képviselő Testületének ajánlásával.

A megyaszói példát jó szívvel ajánljuk a kistélepülések vezetőinek, képviselőinek, könyvtárosainak, kulturális szakembereinek figyelmébe. 2006-ban is megünnepeljük a magyar kultúrát, hátha vannak újabb "lovag"-jelöltek a megyében... És az sem kétséges, hogy van sok olyan község is, amelynek lakói szívesen látnák a kultúra ápolásának a megyaszóihoz hasonló módját.

Partnereink, az iskolai könyvtárak

A Herman Ottó Gimnázium Könyvtára Múlt és jelen

A Herman Ottó Gimnázium közel 50 éves múltat tekint vissza. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1958. évi 26. sz. törvényerejű rendeletével felsőfokú tanítóképzési intézeteket hozott létre, egyúttal intézkedett a középfokú intézetek megszüntetéséről. Miskolcon az Érseki Tanítóképzési a megszüntetett iskolák sorsára jutott. Miskolc Város Tanácsa már 1957-ben megkezdte az intézet fokozatos átszervezését. 1957-59 között, a kimenetel tanítóképzési osztályok helyére gimnáziumi osztályokat indítottak. 1957-ben a gyakorlóiskola felső tagozatát felszámolták, és szeptember 15-én és 2. második osztállyal gimnáziumi képzés indult. Az átmeneti időszakban mindkét iskolatípus növendékeinek oktatását a tanítóképzési intézet tantestülete látta el. 1957-ben minisztériumi hozzájárulással iskolánk az Állami Herman Ottó Leánygimnázium nevet kapta.

A könyvtár létezését csak az 1960-as, első címleltárkönyvi bejegyzés tanúsítja. A könyvtár állományának magját az első intézményben maradt 700 kötet alkotta. Első helyisége alig 10 négyzetméteres volt, öreg polc az egyik fal mentén, egy asztal és 2-3 szék alkotta a berendezést. Ez a kis szoba volt hivatott az ifjúsági könyvtári feladatok ellátására. Ebben az időszakban külön szerveződött a tanári és az ifjúsági könyvtár. A tanári könyvtár a tanári szobában, egy üvegezett szekrényben kapott helyet. Még nem volt könyvbeszerzésre elkülönített összeg az iskola költségvetésében, az esetenkénti összeget első sorban a tanári könyvtár gyarapítására fordították. Az ifjúsági könyvtár eleinte a növendékek ajándékaival gyarapodott. Az 1961/62-es tanév végén az ifjúsági könyvtár állománya 1500-2000 kötetre tehető. Az új könyvek állományba vételét, és a gondozását tanulói segítséggel végezte a könyvtáros. Nyitva tartásról, kölcsönzésről még nem lehetett beszélni, de egy-egy érdeklődő tanuló segítségét sohasem tagadta meg a könyvtáros. 1963-1967 között az ifjúsági könyvtár gondozását, a katalógus szerkesztését a könyvtári politechnikai képzésben résztvevő tanulók gyakorlati feladatául tartották ki. A források szerint ez a képzés egy osztályt érintett négy évig, így a könyvtár katalogizálása

kísérleti szinten maradt. Jelentősebb minőségi változás 1967-ben következett be, amikor a zárda helyén a köd általános iskola elköltözött az új épületébe, és az épületet teljes egészében a Herman Ottó Gimnázium vehette birtokba. Az épület udvar felőli szárnyán lévő nagyobb helyiséget kapta meg az ifjúsági könyvtár, amely valamikor a zárda auditórium volt. Később, amikor az iskola nagyobb átalakítást végzett, a Városház tere felőli első emeleti termek egyikét a díszterem és a rajzterem szomszédságában rendezték be a könyvtárat. Modern polcrendszerrel, gondolákkal, néhány asztallal és székekkel már a helyben olvasás is biztosított volt. A költségvetésből egyre nagyobb összeget fordíthatott az iskola könyvbeszerzésre. Az ifjúsági könyvtár rendszeresen, meghatározott időben volt nyitva, de a tanulók bármikor segítséget kérhettek a könyvtáros tanártól. Egyre erőteljesebben vetődött fel az igény az ifjúsági könyvtár állományának frissítésére. Igen kevés tudományos munkával rendelkezett a történelem, a természettudomány, a bölcsészettudomány tárgykörében. A tantestületi jegyzék könyv már említést tesz szakmai folyóiratokról (Új Írás, Élet és Irodalom, Valóság, Pártélet, Társadalmi Szemle, Nemzetközi Szemle, Köznevelés, Pedagógiai Szemle). Az iskolában több helyen voltak hozzáférhetőek ezek a periodikumok: a "kistanári"-ban, a könyvtárban, a klubban, a szaktantermekben. 1970-ben kabinetrendszer oktatási kísérlet indult, így alakultak ki a szaktantermi könyvtárak, pl. a művészettörténeti könyvekkel, képzőművészeti albumokkal a rajz szaktanteremben, az irodalom-, és nyelvtudományból, a kötelező olvasmányokból válogatva a magyar szaktanteremben. Az évek során megszűnt a kabinetrendszer, de ezek a gyűjtemények letéti könyvtárként megmaradtak. A magyar szaktanteremben az állomány folyamatos cseréjével, frissítésével még 1998-ban is működött.

Az iskolai könyvtárak első jelentős változását 1970-ben az V. Nevelésügyi Kongresszus hozta. Az 1972-ben megjelent Irányelvek a tanári és az ifjúsági könyvtár összevonását eredményezte, így a tanári könyvtár igényesen válogatott állománya és az ifjúsági könyvtár fiktív szépirodalmi műveket tartalmazó gyűjteménye egy egységes könyvtári gyűjteménnyé vált. Ez a mennyiségben és minőségben gyarapodott gyűjtemény tanárnak és diáknak egyaránt elérhető lett. 1972-től az iskola költségvetésében növekedett a könyvvásárlásra szánt összeg. A könyvtár gyarapodása meggyorsult. Az 1971/72 tanévben az ifjúsági könyvtár állománya

8000 kötet, 1973/74. tanév végére 10 225 kötetre gyarapodott, már idegen nyelv folyóiratot is járatott a könyvtár (angol, német, francia, orosz nyelvű). Az iskolákban hagyomány volt, amely a Herman Gimnáziumban sem lehetett másként, hogy a könyvtár vezetésével, gondozásával mindig a pályakezdő kollégákat bízták meg, akik ezt a feladatot felelősen társadalmi munkában, később némi órakedvezményrel végezték. A könyvtár látogatottságának lassú növekedése figyelhet meg az elmúlt évekhez viszonyítva: 537 tanuló 2020 kötetet kölcsönözött. Ez az eredmény a könyvtáros és a tantestület közös munkájának köszönhető. A könyvtár szűkös volta miatt és a tantestület kérésére tanári kézikönyvtár létesült a "kistanári" szobában, amely több mint 10 évig így működött. A kabinetrendszer megszűnésével a szaktantermi könyvek visszakerültek a könyvtárba, a magyar szaktantermi könyvtár kivételével 1976-tól a Herman Gimnázium könyvtára függetlenített könyvtárossal működött tovább. A könyvtár állománya 1977/78. tanévben 14 400 kötetre emelkedett. A könyvtárhasználatra épülő órák jelentősen befolyásolták a tanulók érdeklődését, így gyakrabban felkeresték a könyvtárat. Ebben a tanévben már 2994 kötetet kölcsönöztek a tanulók. 1984-ben elkészült a könyvtár első működési szabályzata. A könyvtár állománya a rendszeresen biztosított könyvbeszerzési keretnek köszönhetően, folyamatosan gyarapodott, 1979-ben már 15 726 kötetre bővült. Az épület statikai állapota miatt a könyvtár ismét költözött. A "B" épület földszintjén két tanteremben helyezték el a könyvtárat. Az egyik teremben a szak- és szépirodalom szabadpolcon, a másik teremben a kézikönyvek zárt szekrényben és a verseskötetek szabadpolcon kaptak helyet. Mivel a két tanterem egymás mellett volt, kézenfekvően látszott a megoldás, hogy az egyik olvasóterem legyen (ahol a kézikönyvek voltak), a másik a kölcsönzés. Az olvasóterem használata nehézkesnek bizonyult, mert azt az iskola tanteremként is használta, így csak szünetben vagy tanítás után lehetett hozzáférni a kézikönyvekhez és a verseskötetekhez. Ezért 1986-ban megkezdődött a könyvtár átszervezése. Az iskola különböző helyiségeiben (tanteremben, szertárban, "kistanári"-ban) tárolt könyvtári könyveket összevonva egységes könyvtári állományt hoztunk létre. A könyvtári nyilvántartások és a raktári rend korrigálása után, 1988-ban megkezdődött a tárgyi feltételek javítása. A 35 m² alapterületű, raktárszerű könyvtárhelyiséget a mellette lévő szertárral

összenyitva, 45 m²-re sikerült kibővíteni. A helyiségben az eddig normál méretű polcrendszer helyébe mennyezetig érő polcok készültek, melynek következtében jelentős terület szabadult fel, így a nagyobbik teremben 12 fős befogadására alkalmas olvasóterem, a kicsiben a kölcsönzés kapott helyet. Az így kialakított könyvtár még mindig kicsi volt, de egyre biztosabban látta el feladatát, segítve az oktató-munkát. A tanulók hamar felfedezték, hogy a könyvtár gazdag könyvállománnyal, barátságos környezetben a hét minden tanítási napján rendelkezésükre áll, segíti munkájukat. Egyre többen kölcsönöztek, az olvasóterem használata természetessé vált számukra. Az 1986/87. tanévben a tanulók 1511 alkalommal 2072 kötetet kölcsönöztek (ekkor még nem volt olvasóterem). 1989/90. tanévben 4920 alkalommal 9900 kötetet kölcsönöztek, és naponta 40-50-en dolgoztak az olvasóteremben. 1992-ben a folyamatos gyarapodás miatt a könyvtár ismét zsúfolttá vált. Ez az állapot 1993-ban jelentősen megváltozott, amikor az iskola új épületbe került. 1993-ban a katolikus egyház visszaigényelte a Városház téri épületét, s ekkor a Herman Gimnázium új épületbe költözött, a Tízeshonvéd u. 21 szám alá. Itt már tágas, 110 m²-es helyiségben 30 fős olvasóteremmel, raktárhelyiséggel, a könyvek elhelyezésére alkalmas polcrendszerrel, ideális tárgyi feltételekkel működhet a könyvtár.

1993-ban elkészült a könyvtár működési szabályzata, mely pontosan meghatározza a könyvtár feladatát, célját, gyűjtési körét. A nyolcosztályos gimnáziumi képzés indulása előtt a könyvtáros a kicsik fogadására az állományban fehér foltot jelentő 10-14 éves korosztály irodalmának gyűjtésével és egy felsőfokú (gyermek- és iskolai könyvtáros) szaktanfolyam elvégzésével készült fel. A hermanos tanulók igen nagy része ma már el sem tudja képzelni iskolai munkáját a könyvtár segítségével nélkül. Mindennapjaik részévé vált a könyvtárba járás, az olvasás, jegyzetelés, kölcsönzés. Különösen a nyolcosztályos gimnazisták látogatják szorgalmasan a könyvtárat. Az 1996/97-es tanévben 10 079 alkalommal kölcsönöztek 13 048 kötetet, 2004/2005-ben 14 353 alkalommal 18 732 kötetet. Ma a könyvtár állománya 27 942 könyvtári egység, amely a könyvek mellett hanghordozókat, vizuális, audiovizuális dokumentumokat és multimédiát tartalmaz. A tanárok és a tanulók 80 féle időszerű kiadványból válogathatnak, gyűjthetnek információt. 1997-ben, a Herman Ottó Gimnázium fennállásának 40. évforduló-jára "Iskolánk története

a sajtó tükrében" címmel a könyvtáros cikkgy jteményt készített, amely a könyvtár helytörténeti gy jteményének része lett. A cikkgy jtemény alapján 347 tételes cikkbibliográfia jelent meg 1997-ben az iskola jubileumi évkönyvének részeként.

A könyvtár állományát és technikai felszereltségét (számítógép, SZIRÉN integrált könyvtári rendszer dokumentumok stb.) folyamatos pályázattal igyekszünk b vítteni. Eddig közel másfél millió forintot nyertünk könyvtárfejlesztésre. A könyvtár számítógéppel és könyvtári programmal történ b vülése szükségessé tette, hogy számítástechnikai ismereteket szerezzen a könyvtáros. Ezért 1997 és 2000 között a Kossuth Lajos Tudományegyetemen elvégezte az informatikus könyvtáros szakot. Az adatbázis kiépítése folyamatban van, jelen körülményeink miatt a legfrissebb idodalmat tudjuk felvinni, amely a lokális hálózaton néhány gépen már elérhet . Az összesített Szirén adatbázis révén könyvtárközi kölcsönzésre is van lehet ségünk.

A könyvtár napi 6-7 órát van nyitva, tehát a tanulók és a kollégák gyakorlatilag a tanítási id ben bármikor bejöhhetnek kutatni, olvasni, tanulni. Ezt tükrözi a könyvtár forgalma: a napi kölcsönzés átlaga 79 kölcsönz , 103 kötet, az olvasóteremben naponta 70-80 tanuló fordul meg. A 2004/2005. tanévben a könyvtárban tartott órák száma 45 volt, amely a számításaink szerint növekedni fog.

Célunk az oktató-nevel munka optimális könyvtári háttérét biztosítani, az állományt folyamatosan frissíteni (a lehet ségek szerint), ezzel él információs háttérrel biztosítani. A könyvkiadást figyelemmel kísérve arra törekszünk, hogy tanulóink életkori sajátosságainak, feladatainak, érdekl désének, valamint a kollégák igényének megfelelő irodalommal gyarapodjon az állomány, a gy jt köri elveknél megfelelő en. A tananyag, a szaktárgyi versenyek, az egyéni érdekl dés által motivált információgy jtés forrása ma már nem csupán a könyvtár állománya. Az Internetnek, mint információforrásnak egyre nagyobb a jelent sége a könyvtárban, amely a könyvtárhasználati ismeretek tanítása során is hasznosnak bizonyul.

Az oktatás profilja által meghatározott szempontokon kívül hangsúlyt fektetünk az olvasóvá nevelésre. Ismerve a nemzetközi felméréseket, különösen fontosnak tartjuk ezt a 10-13 éves tanulóink esetében. Ebben az életkorban alakulnak ki az olvasási szokások, nem mindegy tehát, hogy az iskola könyvtárában milyen olvasnivalót talál a mindenre nyitott tizenéves gyermek. Amennyire a

költségvetés engedi, igyekszünk e korosztály irodalmát is gyarapítani, s ahogy a tapasztalatunk bizonyítja, nem kis eredménnyel. A kezdetekt I (6 éve), részt veszünk a JONATÁN könyvmolyképz játékan, valamint minden olvasáshoz köt d programba bekapcsolódunk. A 14-16 éves tanulókkal több alkalommal is beneveztünk a Bod Péter Országos könyv- és könyvtárhasználati versenyre. 1993/94. tanévben a 16 éves korosztályban országos I., 1994/95. tanévben a 16 éves korcsoportban II. és IV. helyezést, 1996/97. tanévben a 14 éves korcsoportban megyei II. helyezést értek el tanulóink. Az ötödikesek és hatodikos tanulók számára könyvtári szakkör m ködik a könyvtárban. 2004/2005. tanévben tanulóink a Nagy Könyv és a Nagy Bagoly programban sikerrel vették az akadályokat.

Nagy kihívást jelent a kétszint érettségire felkészíteni a tanulókat. A szaktanárok tudatos könyvtárhasználatra irányító tevékenysége komoly könyvtár- és olvasáspedagógiai munkát igényel a könyvtárostól.

Túróczi Zsuzsanna

Az iskola könyvtárosai:
Mann Viktorné 1961/62. tanévben,
Nagy Barna 1963/64. tanévben,
Szállási Klára (Pirkó Béláné) 1965/66-1966/67. tanévben,
Hübner Katalin (Tamás Béláné) 1967/68-1972/73. tanévben,
Molnár Judit 1973/74-1974/75. tanévben,
Remenyik Erzsébet (Rucskóné Remenyik Erzsébet) 1976/77-1985/86. tanévben,
Túróczi Zsuzsanna 1986/87. tanévt l

Rendezvényekr l, programokról

Id sek hónapja a Megyei Könyvtárban

1991 óta minden októberben, amikor az ENSZ el ször nyilvánította október elsejét az id sek világnapjává, köszöntjük az ideket. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében és Miskolcon is a kezdetben egynapos rendezvényt felváltotta immár két éve az Id sek Hónapja. A város és a megye is kiemelten fontosnak tartja az id s emberek segítségét,

gondjainak megoldását. Társadalmi kötelességnek és személyes felelősségnek is tekintik a velük való folyamatos törődést, s számukra egy "élhetőbb idők" biztosítását.

Mindannyian jól ismerjük azokat a körülményeket, amelyek közepette a ma élő emberek felnevelték gyermekeiket, (netán unokáikat), útjukra bocsátották őket, sokszor a ma már elképzelhetetlen nélkülözést is vállalva. Ezért a rendezvénysorozat alkalmából több helyen is megfogalmazták: az idős emberekkel való gondoskodás első sorban erkölcsi kérdés, nem csupán gazdasági és szociális.

A miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár örömmel csatlakozott a városi rendezvénysorozathoz, hisz szolgáltató intézményként magunk is kiemelt feladatunknak tekintjük az idős emberek támogatását, tájékoztatását. Az elmúlt évek tapasztalatai pedig azt igazolják, hogy a számukra szervezett speciális szolgáltatásaink nagy érdeklődésre tartottak számot. Ez adta az indítást, hogy a rendezvények sokaságával köszöntsük azokat, akik életük több évtizedes munkájával rászolgáltak erre. Immár második éve ebben a hónapban köszöntjük a könyvtár legidősebb és legfiatalabb olvasóját is jelképes ajándékainkkal. Kedves gesztusokkal szeretnénk érezhetővé tenni, hogy idős olvasóink fontosak számunkra, figyelünk véleményükre, számítunk könyvtári jelenlétükre. Rendezvényeinket a korosztály érdeklődésére számot tartó szakmai és szórakoztató jellegű programokkal színesítettük. Október hónapban nyugdíjas olvasóink ingyenesen iratkozhattak be a könyvtárba. Október 1. és 31. között minden nyugdíjas ingyenesen vehette igénybe Internet szolgáltatásunkat. Az Internet világával ismerkedni vágyók számára ebben a hónapban több alkalommal 15 órás ingyenes Internet tanfolyamot szervezünk, "Nagyinet" címmel, ahol a résztvevők megismerkedhettek a számítógép alapjaival, elsajátíthatták az Internet használat legfontosabb ismereteit, s könyvtáros kollégáink a levelezés rejtelmeibe is bevezették az érdeklődőket.

Gyermekkönyvtárunkba három alkalommal meghívtuk a mesélkedő idősöket, nagyszülőket, leendő nagyszülőket, akik óvodai csoportoknak mondták el, illetve olvasták fel saját, vagy unokájuk kedvenc meséjét. Ez a kezdeményezésünk - "Ülj le közénk, s mesélj!" címmel annyira jól sikerült, hogy a későbbiekben szeretnénk tovább folytatni.

Két alkalommal a Megyei Könyvtár dolgozói

tájékoztatót tartottak Az "információ" hatalom tegyük gazdagabbá, szebbé mindennapjainkat címmel olyan könyvekről, Internetes forrásokról, folyóiratokról, melyek hozzájárulhatnak egészségünk karbantartásához, a szabadidő tartalmas eltöltéséhez, az aktív nyugdíjaskor megteremtéséhez.

Az események sorából kiemelkedett a könyvtárakból nyugdíjba vonult dolgozók immár hagyományossá vált találkozója. Nemcsak megtisztelni és vendégül látni akartuk volt kollégáinkat, hanem szerettük volna egy kicsit ünnepélyesebbé, meghittebbé varázsolni a rendezvényt. Elhatároztuk, hogy létrehozunk egy nem mindennapi kiállítást. Felkértük a megye városi könyvtárainak vezetőit, segítsenek felkutatni az alkotó kedvű könyvtáros kollégákat, akik szívesen rendelkezésünkre bocsátanák alkotásaikat. Nem határoztuk meg, milyen technikával, illetve milyen anyagból készülhetnek a kiállítandó művek. A beküldötték között szerepelt báb, kézimunka, üvegfestés, ékszer stb. Így sikerült létrehozunk egy színvonalas kiállítást Alkotó könyvtárosok címmel. A kiállítók között szerepelt az edelényi Laki Lukács László, a Csereháti Szövetség helyi Alkotóközösségének művészeti és szakmai vezetője színtestével; a kazincbarcikai Kovács Balázné, Nívó-díjas bábművész alkotásaival, bábjaival; a miskolci könyvtár munkatársa, Hornyánszky Kúhne Katalin festett üvegeivel. Az olaszliszkai Megyeri Gyuláné, Margitka néni, gyönyörű halasi csipkéket horgol, emellett pulóvereket köt és batik munkákat készít. Kszel Józsefné gobelinjeit, hímzett terítéket, Sörös Lászlóné, Klárika néni babáit és bábjait, Tamási Istvánné szomorú kalocsai terítéket, keresztszemes párnáját, valamint horgolt terítéket, Tóth Gyuláné természetes anyagból, gyöngyökkel készült egyedi ékszereit mutatta be. Ezt követően Terefererepartira invitáltuk vendégeinket. Meglepetésnek szántuk az "Ilyenek voltunk..." című fotókiállítást, valamint egy kis műsort. A színpadra lépők többsége életében először lépett fel közönség előtt, és nagyon izgult. Elsőként a rutinos, fiatal kollégán, Vajda Éva előadásában Schubert: Ave Maria-ját hallgathatták meg, majd Gyulai Pál: színdélután című versét Réthly Anetta tolmácsolásában. Mozart Kering-jét hegedőn Urbán Péterné játszotta, zongorán kísérte Zsova Márta.

A meghívott közel száz vendég közül mintegy hatvanan vettek részt a találkozón. Volt kollégáink között akadt olyan is, aki a megyehatáron kívülről, pl.

Budapestre érkezett.

Az évenkénti találkozó fontosságát az is hangsúlyozza, hogy jószerével ez az egyedüli alkalom, ahol rég nem látott kollégák kezét szoríthatnak, felidézhetnek a régmúlt eseményei, élményei, és lehet ség nyílik az utódokkal való beszélgetésre is.

Október az id sek hónapja, de szüleinket, nagyszüleinket, kollégáinkat tisztelni, szeretni nemcsak ebben a hónapban, hanem az év minden napján kell, s talán nemcsak ekkor kellene fokozottabban odafigyelni problémáikra. Ne csak októberben gondoljunk rájuk, hanem egész évben, hogy a "szépkorúak" számára a nyugdíjas évek valóban szép korszaknak számíthassanak.

ZsM

★

Kiállítás és könyvbemutató

Az szi könyvtári napok alkalmából 2005. októberében Macskássy Izolda fest m vész kiállítását láthatta a könyvtárat látogató közönség. Az alkotások között szerepeltek azok az illusztrációk is, amelyeket Petre Gábor Lovagregény cím kötetéhez készített a m vész n . Macskássy Izolda az erdélyi Korondon született. Sokszín m vészeteiben a szül föld iránti h sége, szeretete szólal meg.

A megnyitón Kormos Dénes, a Megyei Közgy lés alelnöke méltatta a szépséget meglátni és láttatni képes m vész alkotásait. A programban közrem ködött Vajda Éva, a Megyei Könyvtár munkatársa, valamint Petre Gábor, aki egyik versét mondta el.

Ezt követ en került sor a Lovagregény cím kötet bemutatójára. A szerz 1953-ban született. A Miskolci Egyetemen szerzett szervez mérnöki diplomát. Jelenleg komputerrel foglalkozik, és mérnöktanárként számítástechnikát oktat. Munkája mellett kedvenc területe az irodalom, melynek maga is m vel je. Verseiben az ifjúkori élmények szólalnak meg tiszta, világos képekben, egyszer , mindenki számára érthet hangon. Az önéletrajzi ihletés Lovagregény cím kisregényével - saját bevallása szerint - tükröt szeretne az olvasók elé állítani. Megidézi azokat az érzéseket és gondolatokat, melyeket ki-ki saját élete során átélhetett, megtapasztalhatott.

Egyesületi hírek

Egyesületi élet 2005-ben

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Borsod Megyei Szervezete életében a tavalyi vándorgy lés után az idei év is b velkedett eseményekben. Örvedetes, hogy programjainkat sokan látogatták (egyesületi tagok és nem tagok egyaránt), a taglétszámunk is b vült a miskolci kollégákon kívül a megye több városában és községében dolgozó könyvtárosokkal. Ez többek között azért is fontos, hogy együtt, közösen vel tudjunk dolgozni Borsod megye könyvtárügyének fejlődéséért.

De mi is történt ebben az esztendőben?

Szakmai kirándulást szerveztünk az Országgy lési Könyvtárba, melyhez kapcsolódóan lehet ségünk nyílt a Parlament megtekintésére is. A két órás programot követ en a délutánt mindenki egyéni igényeinek megfelelően tölthette el.

Tavasszal látogatást tettünk Miskolcon a Lézerpont stúdióban, amelynek tulajdonosa és vezetője látta vendégül egyesületünk tagjait, és végigkálauzolt minket páratlan szépség és gazdag gy jteményén. Megcsodálhattuk a gyönyör matyó népviselet és szintén matyó használati tárgyak darabjait, de visszatekinthettünk az id ben a régi írógépek, motorok, plakátok és a legkülönbébb tárgyak együttese között. Gyönyörködhattunk az ásvány- és a kerámia gy jteményben is.

A szakmai ismeretszerzés fontos programsorozata volt az a háromszor egy napos konferencia, melyen a kistérségi ellátás feladatainak ismertetése mellett jogi témában és a tartalomszolgáltatással kapcsolatban hangzottak el el adások. A rendezvény lebonyolítását az NKA támogatta, melyhez minden évben nyújtunk be pályázatot. Kiemelt jelent ség volt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete által szervezett vitanap is, mely a könyvtárosok etikai kódexéről szólt, és amelyen négy megye könyvtárosainak képviselői voltak jelen.

A nyár végén a kikapcsolódásé, a szórakozásé volt a fő szerep. Három napos kiránduláson vettünk részt Kárpátalján, ezen a páratlan szépség vidéken.

Végül, de nem utolsó sorban az "szi könyvtári hetek" keretében a zenei könyvtárosok találkozója került sor, ahol a Debrecenből, Budapestre, Székesfehérvárról, Salgótarjánból érkezett kollégák mellett a megye több könyvtárából eljöttek azok a könyvtárosok, akik érdeklődnek a zenei

gy jteményekben folyó munka és a zenei szolgáltatások jövőbeli lehetőségei iránt. A zenei dokumentumok digitalizálása ma még utópisztikusnak tűnhet, de a kísérleti munka már folyik, néhány éven belül a mindennapi munkánk részévé válhat. Fontosnak tartom azt, hogy az éppen folyó fejlesztésekről bármely területet érintsen, folyamatosan ismereteket szerezzünk, hogy amint az anyagi lehetőségek engedik, meg tudjuk határozni a továbblépés, a fejlődés irányát. Ehhez kíván szervezetünk szakmai programok szervezésével is segítséget nyújtani, ahogy az eltelt időszakban, úgy a jövőben is.

Bízom abban, hogy az év munkájának rövid összefoglalásával sikerült felkeltenem a Borsodban tevékenykedő könyvtárosok figyelmét, és egyben szeretettel várok mindenkit az MKE Borsod Megyei Szervezetének tagjai sorába.

Jelentkezni lehet az mkeborsod@rfmlib.hu e-mail-en, vagy a 46/412-011-es telefonszámon, a 139 vagy 119-es melléken.

További információk a Megyei Könyvtár honlapjáról érhetőek el a www.rfmlib.hu címen, a szakmai szervezetek menüpont alatt.

Bokrosné Stramszky Piroska
elnök, MKE Borsod Megyei Szervezete

Könyvajánló

Az Európai Unió Hivatalos Kifejezéstára

Bizonyára a leggyakorlottabb szakfordítót is elgondolkodásra késztetné, ha mondjuk angol, német, vagy francia nyelvre, netán ezek a nyelvek valamelyikéről magyarra kellene fordítani a bizottság nevét, amely például "a munka-kereskedelemben a technikai akadályainak felszámolásáról szóló irányelvekkel, ill. ezeknek a szakmai fejlődéshez való hozzájárulásával" foglalkozik. Íme, egy kiragadott példa a 23000 szócikkkel álló, hivatalos uniós terminológiát tartalmazó szótárból, melyet az Igazságügyi Minisztérium Fordításkoordináló Egységének adatbázisa alapján állítottak össze. Érdekes

megjegyezni, hogy az adatbázis az 1997-2004 között lefordított, 100 000 oldalnyi jogszabályból állt össze! Az adattár négy nyelvre, az angol-magyar párokhoz a francia és német megfelelőket is hozzárendeli, így a különböző nyelvek egyfajta "pontosító" szerepet is betölthetnek.

Mindennapi kifejezéseket hiába is keresnénk a kötetben, azok fellelhetők egyéb szótárakban, ugyanakkor az uniós terminus technikusok használatához kiváló segítséget nyújt.

Aligha kell hangsúlyozni, hogy bizonyos területeken a fontos kifejezésekhez milyen fontos ragaszkodni, hiszen a nyelvi eltérések akár jogi, vagy egyéb, nem kívánatos következményekkel járhatnak.

A szótár négy fejezetből áll: angol-magyar-francia-német szótárból, magyar-angol-francia-német szótárból, francia-angol-magyar mutatóból, végül német-angol-magyar mutatóból. Megjegyzendő, hogy az anyag elektronikus változatban is az érdeklődők rendelkezésére áll, a Mo Bi Mouse Plus program segítségével használható.

Természetesen az ismert célja nem az, hogy minden egyes könyvtárban, beleértve a kis ellátóhelyeket is feltétlenül jelen kell lennie a kötetnek. Ezt egyébként meglehetősen borsos áron (20000 Ft felett) sem teszi lehetővé. A könyvtáros azonban jó, ha tud róla.

A könyvtári rendszer átjárhatósága és az elektronikus kommunikáció azonban biztosíthatja a hozzáférést azoknak, akiknek szüksége van rá.

★

Laczkó-Mártonfi: Helyesírás...

A könyvajánló címe egyben az Osiris Kiadó terjedelmes (1539 oldalas) kiadványának a címe is, ami első látásra talán nem csigázza fel az érdeklődésünket. A kulturált írásbeli kifejezés elengedhetetlen kelléke a helyesírás, amit többkevesebb sikerrel minden iskolás elsajátít a maga idejében. S ha netán ismereteink foghíjasak, eligazít a helyesírási szótár, amit általában se többet, se kevesebbet nem várunk, várhatunk. A jelen kötet azonban rendkívül kivételesnek számít.

A magyar nyelvről tudható ismeretek valóságos kincstárát tartja vele kezében az olvasó. A szóhasználat nem véletlen, mert belelapozva akarva-akaratlanul is "olvasójává" válunk, erre ösztönöz a páratlanul gazdag tartalom. A voltaképpeni szótárt

szabálymagyarázó, tanácsadó rész vezeti be, amely az alapoktól ismerteti és magyarázza a szabályokat és számba veszi az újabb, eddig szabályozatlan helyesírási jelenségeket is. A kötet segítségével gyerekek és felnőttek, laikusok és a különféle szakmák tudós képviselői egyaránt gyorsan, könnyen választ találhatnak helyesírási kérdéseikre, kétségeikre.

A kézikönyv tehát az érvényes akadémiai helyesírási szabályzat részletes kifejtése és szótári bemutatása. Az első, ún. Tanácsadó részben az általános tudnivalókon kívül egyebek közt szó esik a bet rendbe sorolásról, hangjelölésről, a különírás-egybeírás kérdéseiről, a tulajdonnevekről, az idegen szavak és nevek írásáról, az elválasztásról, írásjelekről, rövidítésekről és mozaikszókról. A

második - szótár - rész 47000 szócikkben 214000 szót, szóalakot, kifejezést tartalmaz. Ehhez járul sok tízezer elválasztási és kiejtési minta, illetve utaló.

A szerzők, Laczkó Krisztián (ELTE-BTK) és Mártonfi Attila (MTA-ELTE Nagyszótári Kutatócsoport) kiváló munkát végeztek. Nem véletlenül írja pl. Szatmári István, az MTA Nyelvi Bizottságának a tagja a kötetről, hogy mind mennyiségi, mind minőségi tekintetben páratlan, úttörő jellegű munka.

Minden közkönyvtár könyvespolcára ajánljuk, de értékes, hasznos ajándék minden családi könyvtárba is. (ára: 5980 Ft)

Kiadja a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár
Felelős kiadó: Venyigéné Makrányi Margit igazgató
Készült 300 példányban
Rota eng. sz.: 22/2005.
Technikai munkatárs: Vajda Éva
Telefon: (46) 503-120
E-mail: rakoczi@rfmlib.hu